

**Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Regeringskansliet****Remiss. Arlanda – en viktig port för det svenska välståndet
(SOU 2025:67)****Yttrande**

Region Gotland tackar för möjligheten att lämna synpunkter på utredningen *Arlanda – en viktig port för det svenska välståndet (SOU 2025:67)*. Utöver detta yttrande hänvisas till det gemensamma remissvar som lämnas in inom ramen för det storregionala transportpolitiska samarbetet ”En Bättre Sits”, mellan länen Stockholm, Uppsala, Västmanland, Örebro, Södermanland, Östergötland och Gotland.

Till och från Gotland reser man med färja eller flyg. Utöver behovet av frekventa, hållbara och rimligt prissatta överfarter i luften och på vattnet, är välfungerande noder och stråk av avgörande betydelse för Gotlands tillgänglighet. Därför välkomnar Region Gotland Arlandasamordningens rapport och dess fokus på hur tillgängligheten till Arlanda flygplats kan förbättras. Region Gotland skriver under på att Arlanda flygplats behöver *”fungera som en effektiv och kvalitativ multimodal nod och bytespunkt, med en smidig övergång mellan olika trafikslag och transportlösningar och med så korta ledtider som möjlig”* (s. 218).

Region Gotlands synpunkter avseende särskilda bedömningar/förslag:

8.5 Åtgärdsbehov inom järnvägssystemet (s. 257)

Den absoluta majoriteteten av de som flyger från Gotland har Stockholm som slutdestination. Särskilt viktigt för Gotlands tillgänglighet är därför snabba, enkla och prisvärda transporter in till centralstationen i Stockholm. Det finns en tydlig fördel både ur ett tids- och miljöperspektiv att välja tåget för dessa resor, men kostnaden måste ner. För att stärka tillgängligheten till Arlanda står Region Gotland bakom Arlandasamordnarens förslag att staten bör omförhandla det avtal som idag råder för Arlandabanan, i syfte att avveckla stationsavgiften vid Arlanda C.

8.6 Omställning till fossilfrihet (s. 271)

Som beroende av att kunna resa med flyg är Region Gotland särskilt måna om en snabb omställning till mer miljömässigt hållbara sätt att flyga. Ur det perspektivet är det positivt att ett regeringsuppdrag tittar på frågan om tillgång till mer hållbara drivmedel för sjö- och luftfart. I Mälardalsrådets Systemanalys 2024 har Region

Gotland enats med övriga parter att ”*Staten behöver möjliggöra för investeringar som skyndar på utvecklingen av Arlanda flygplats med målbild att göra Arlanda till en av världens första fossilfria flygplatser 2045*”. Region Gotland anser att även Bromma flygplats har en viktig roll att spela i omställningen av flyget. På Gotland har vi ett stort engagemang i frågan om elektrifierat flyg. Elflyget skulle, med sin kortare räckvidd än konventionell flygtrafik, kunna fylla en funktion som en del av framtidens kollektivtrafik. För att så ska ske behövs såväl möjlighet till attraktiva start- och landningstider, som korta ledtider både på flygplatsen och för att ta sig vidare in till Stockholm city, något som Bromma flygplats erbjuder.

8.7 Åtgärdsbehov utifrån ett totalförsvarsperspektiv (s.273)

Flygtrafiken till och från Gotland är samhällskritisk verksamhet. Inte minst handlar det om att sjukvårdens behov av transporter måste tillgodoses, liksom att transporter av farligt gods (exempelvis prover och blod) mellan Gotland och fastlandet måste kunna genomföras. I november och december 2024 ställdes majoriteten av flygningarna Visby–Arlanda in med kort varsel, vilket satte sjukvården på Gotland i en mycket svår situation. Region Gotland hemställde då till staten om att upphandla tjänsten, men fick nej. Region Gotland ställer sig liksom tidigare bakom förslaget att regeringen bör peka ut linjen Visby–Stockholm för allmän trafikplikt, om den kommersiella flygtrafiken skulle upphöra eller kraftigt reduceras. Minimiutbudet bör uttryckas på en nivå som innebär minsta möjliga marknadspåverkan, samtidigt som en lägsta nivå av tillgänglighet säkerställs.

Slutligen, även om utredarens uppdrag var att titta på utökad kapacitet och förbättrad tillgänglighet till och från Arlanda flygplats, väljer Region Gotland att även lyfta behovet av åtgärder för förbättrad logistik på flygplatsområdet. Arlanda flygplats behöver ”Brommafieras” med minskade avstånd och kortare ledtider för inrikesresenären. Idag tvingas resenärer i vissa fall röra sig förhållandevis långa sträckor inne på flygplatsen, vilket är en utmaning inte minst för personer med rörelsesvårigheter och patienter som reser från Gotland för att få ta del av utomlänsvård. Det är även problematiskt att flygplanen ibland parkerar remote, med ett avstånd till gaten som kräver busstransport till och från flygplanet, vilket förlänger restiden och komplicerar resan. Det behövs snabbt åtgärder för att förbättra flödet på Arlanda flygplats.

Regionstyrelsen

Meit Fohlin
Ordförande Regionstyrelsen

Stefan Hollmark
Regiöndirektör